בדקה שלשים יום · כי הך פלוגתא איכא לענין טיפול אבהה (נ"מ דף כח):

מלאתך ודמעך לא מאחר כן תעשה לשורך · דהיינו כ' ימים מיום הבאתה העומר בפסח כח) שגמר זמן ביטול התבואה עד העלר שמביאין שתי הלחם להתיר חדש במקדש וא"ת הלי ביום חמשים הוא ולא הוי כעין בכור בניך ולאלך תתן לי דלאחר שלשים* כח): **רבי** תימא מיתה לא תלמוד לומר וכו' · לאו דוקא ג) דלא חשיב לה בפרק אלו הן הסקרפין (סנהדרין פג·) בהדי אלו שבמיתה אלא קרוב הוא לא) [לענין] מיתה:

דלמא אחי לאפרושי מן הפטור על החיוב כו' · בכמה מקומות אמרינן תרומה ויחזור ויתרום ולא גזרינן נב) הכא כיון שהתרומה לאשונה לכהן מידע ידע דשניה דרבנן ואפילו נתן הראשונה כבר לכהן קודש שיאמר לו חכם לחזור ולתרום מ"מ מדאין הכהן מחזיר לו את הראשונה מידע ידע דשניה דרבנן היא דרבנן הוא סבר לא אכל כלום סבור הוא לא) שקרבן הכהן בתורת שכר שיטו לד) ומעכבה כהן ובכמה מקומות

דעיקר לאו לכפרה אתי משהי לה "או דלמא כיון דעולה נמי מכפרא אעשה לא משהי לה ת"ש התולש צמר מבכור תם אע"פ שנולד בו מום שחטו אסור טעמא דתולש הא נתלש שרי וכל שכן עולה דלא משהי לה הוא הדין אפילו נתלש נמי אסור והאי דקתני תולש להודיעך כחו דעקביא דבבעל מום אפילו בתולש נמי שרי והאנן נשר תנן תנא נשר להודיעך כחן דרבנן תנא תולש להודיעך כחו דעקביא: צמר המדולדל כו': היכי דמי אינו נראה עם הגיזה אמר רבי אלעזר אמר ריש לקיש בכל שעיקרו הפוך כלפי ראשו רב נתן בר אושעיא אמר כל שאינו מתמעך עם הגיזה ריש לקיש מאי טעמא לא אמר כרב נתן בר אושעיא אמר רבי אילעא קסבר ריש לקיש לפי שאי אפשר לגיזה בלא נימין המדולדלות:

הדרן עלך הלוקח בהמה

עד *כמה ישראל חייבין ליטפל בבכור ג) בדקה (ד) שלשים יום ובגסה חמשים יום ר' יוסי אומר בדקה שלשה חדשים אמר לו הכהן בתוך (ג) הזמן תנהו לי הרי זה לא יתננו לו ואם ג) בעל מום הוא ואמר לו תנהו לי שאוכלנו מותר ובשעת המקדש אם היה תמים ד) אמר לו תן ואקרבנו מותר הבכור נאכל שנה בשנה בין תם בין בעל מום שנאמר לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה נולד לו מום בתוך שנתו רשאי לקיימו כל שנים עשר חדש (ג) ה) (לאחר י"ב חדש) אינו רשאי לקיימו אלא (ל) ל' יום: **גמ'** מנה"מ אמר רב כהנא דאמר קרא בכור בניך תתן לי כן תעשה לצאנך מלאתך ודמעך לא תאחר כן תעשה לשורך איפוך אנא מסתברא ו) דמקדם למקדם דמאחר לדמאחר אדרבה דסמיך ליה לדסמיך ליה אלא אמר רבא אמר קרא ז) תעשה הוסיף לך הכתוב עשייה אחרת בשורך ואימא שיתין ח) *לא מסרך הכתוב אלא להכמים: תניא ט) נמי הכי בכור בניך תתן לי כן תעשה לצאנך יכול אף לשורך תלמוד לומר תעשה הוסיף לך הכתוב עשייה אחרת בשורך י) לא מסרך הכתוב אלא להכמים מכאן אמרו עד כמה ישראל חייבין להטפל בבכור בבהמה דקה שלשים יום בגסה חמשים יום רבי יוסי אומר בדקה שלשה חדשים מפני *שטפולה מרובה יא) תנא מפני ששיניה דקות יב): אם אמר לו הכהן בתוך הזמן תנהו לי הרי זה לא יתן לו: מאי טעמא אמר רב ששת מפני שנראה ככהן המסייע בבית הגרנות תנו רבנן *הכהנים והלוים והעניים המסייעים בבית הרועים ובבית הגרנות ובבית המטבחים אין נותנין להם *תרומה ומעשר בשבר ואם עושין כן חוללו ועליהן הכתוב אומר שחתם ברית הלוי ואומר את קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו מאי ואומר וכי תימא מיתה לא ת"ש ואת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו ובקשו חכמים לקונסן ולהיות מפרישין עליהן תרומה יג) *משלם ומפני מה לא קנסום דלמא אתי לאפרושי מן הפטור על החיוב ובכולן יש בהן טובת

ואף על פי שלא להנה דומה כמי שסוכרו כד) ומלילו מן הטורח ובלבד שיתנו לו ולא לכהן אחר ודומה לכהן שמסייע בבית הגרנות לדום ולזרות כדי שיתנו לו התרומות אבל אם היה בעל מום ואמר תן לי שאוכלנו הואיל וחזי ליה לא הוי ככהן המסייע בבית הגרנות תנו רבנן **בבית הגרנות** · אכולהו קלי כהנים מפני תרומות ולויים ומשום מעשר ראשון **ברועים** · אכהנים קלי כדי ליתן להם הבכורות: **בבית הגרנות** · אכולהו קלי כהנים מפני תרומות ועניים ומשום מעשר עני: **בבית המטבחים** · אכהנים קלי משום זרוע לחיים וקיבה: **לקונסן** · את הבעלי בתים: **מן הפטור על החיוב** · דתמיה יהו להם שני סאין אחד של טבל גמור ואחד כה) הופרש ממנה לכהן המסייע ואי אמרת ליה להדרל ולפרוש מינה משום קנסא סבר בעל הבית כו) טבל גמור הוא ומפרש ממנה עלה לתידך ואיהי פטורה מדאורייתא אלא כז) קנסא הוא:

שלשים יום · אלא לאפרושי מן הפטור על החיוב מפני שיש שמסייעים לו בבית הגרנות ויש שאינם מסייעים ומאותה תבואה עצמה ליכא להפרישה מינה ובה ולא מפעם שהוא מן (החיוב על הפטור) [הפטור על החיוב] רק שקורב הדבר לבא לידי תקלה · ת"ח · ולא גזרינן ויש ליתן מעם דבעלמא כיון ותיבת התם נמחקן: לג) הוא דתתיקום שנתן: לד) טיטוע מעכבה הכהן:

ישראל

דנראה ככהן המסייע בבית הגרנות דאין נותנין לו תרומה דנראה כאלו נתנה לו בשכירותו אף כאן נמי נראה כאילו נותנו לו בשכירותו ואם אמר לו בתוך הזמן כשנפל בו מום תן לי שאוכלנו מיד מותר הואיל ואין(רוצה)[צריך]הכהן לקיימו אבל בסתם הוא לא יתננו לו שאינו יכול לאוכלו מיד עד שיפול בו מום שלא בזמן בהמ"ק: מנא הני מילי דל' יום חייב ליטפל בו: דאמר קרא בכור בניך תתן לי וכתיב בבניך מבן חדש תפדה ותן תעשה לצאנך נמי · מלאתך ודמעך לא תאחר ונרס' במכילתא מלאתך אלו הבכורים שנטפלין מן המלא · ודמעך זו תרומה ה) ומעמת גדוליה ילפ"ה · ובכורים ואנן דמביא וקורא הייינו מפסח ועד עצרת דאיכא נ' יום וכן תעשה לשורך דמשמע דמקדם לדמקדים · מלאתך דמקדם לפסוק הקיש לשורך שמוקדם לצאנך · ובכור בניך דמאחר אחר מלאתך תן לצאנך דמאוחר(אחר)לשורך: דסמיך לדסמיך · בכור בניך סמיך לשורך: אמר קרא תעשה לשורך: דהוא תעשה לא צריך כלל אלא להוסיף עשייה בשורך יותר מצאנך: ואימא שיתין: הואיל דהוסיף לימא פי שנים מצאנך דהיינו שיתין: לא מסרך הכתוב אלא לחכמים · כלומר דלא אבר שיתין כפלים שבצאן אלא חכמים הוא דמפרשי ג' ליום ומפני אם לאחיך ודמעך לא תאחר: מפני שעשיה דקות יולא יכולה ליכל יום עד ג' חדשים: הכהנים המסייעים בבית הרועים · לעבור אם להאכיל כדי שיתנו להם הבכורות ולויים ועניים [המסייעים] בבית הגרנות מפני מעשר ראשון ומעשר עני והכהנים המסייעים בבית המטבחים בשביל המתנות: ואם עשו כן· שנתנו להן בשכרן: חיללו · הוציאו התרומה והמעשר להולין שאין בהן דין קדישה ולא יפה עשו ולא יצאו חובתן ויש ברבר עון מיתה: תרומה ומעשרות פעם שניה בלעמא היא משהי לה: אלא משום דלקא אתי לאפרושי מן הפטור דאי מחייבינן ליה לאפרושי תרומה אהריתי סבר הך גברא כולי הך תבואה טבל ודאי כאילו לא נתרמה כלל ואי אית ליה טבל אהריתי דודאי מבל אתי לאפרושי עליה מהך תבואה שכבר נתן ממנה והיא כבר נפטרה(דסבר דלאו מיהת קנאא הוא דקנינן ליה לאפרושי תרומה אהריתי אלא משום חיוב בכור)ואתי לאפרושי מן הפטור על החיוב ולהכי לא קנסינן ליה: טובת

שיטה מקובצת

ת) הניחה"ם א"א בשלמא רב נתן בר אושעיא לא אמר כרשב"ל אמר לך האי נמי נ ר א ה עם הגיזה הוא אלא ר"ל מאי טעמא כו' ורש"י לא גרים כן: כ) בבכור בהמה דקה שלשים: ג) ואם היה בעל מום ואמר:ד)תמים ואמר לו: ה) לאחר שנתו אינו רשאי לקיימו אלא עד שלשים: ו) מסתברא דמוקדם למוקדם מאוחר לדמאוחר אדרבה כו' · על תיבת אלא נרשם קו לטעלה להורות כי ראוי לפ"ד לטחקן: ז) קרא' עיין תוס' לקמן (דף ט ע"ח): ח) שיתין יומין לא כו' לחכמים ובחר המשניומין תו לא צריך לאימיה אימא וכתעשה הוסיף לך הכתוב לתרוייהו א"כ לכתוב רחמנא וכן ת ע ש ה להבמחך: ט) תניא כוותיה דרבא בכור ותיבת נמי הכי נמחק: י) בשורך ולא מסרך: יא) מרובה מאי מפני שטיפולו מרובה תנא: יב) דקות מאי טעמא דר' יוסי אמר לך וכן תעשה אתרוייהו כתיב ולא מסרך הכתוב אלא להכמים בהמה נמה בחמשין תו לא צריך לאימיה בהמה דקה עד תלתא ירחי צריך לאימיה: יג) משלהם נ"ל: יד) [ולא בתולש הם"ד: טו) ליה כן תעשה: טז) לי לפ תעשה לצאנך: יז) מצותו ליתן לאחרי: יח) חמשים יום שהרי: יט) דראטרינן בבנחות פרק ר"י: כ) מ ה"ד דמוקדם לדמוקדם: כא) מה"ד ודמאוחר בכור בניך דמאוחר בפסוק: כב) שתין יומין דעשיה: כג) דהך דבכור: כד) ששוכרו שהוא מצילו מן: כה) ואחד שהופרש מסנה: כו) הבית דסבל גמור: כז) אלא דקנאא הוא: כח) בפסח שאו זמן ביטול: כט) שלשים וי"ל הכיכורי יחיד לא מיתיי עד לאחר עצרת: ל) דוקא מיתה דלא: לא) הוא לענין מיתה: לב) גוזרינן · גלין ותירץ ר"י דהני לא שכיחי כולי האי כי הך דהבא דמילתיה דשכיח היא לסייע בבית הגרנות א"נ יש לומר דהכא איכא למיחש לאפרושי מן הפטור על החיוב מפני שיש שמסייעים לו בבית הגרנות ויש שאינם מסייעים ומאותה תבואה עצמה ליכא להפרישה מינה ובה ולא מפעם שהוא מן(החיוב על הפטור) [הפטור על החיוב]רק שקורב הדבר לבא לידי תקלה · ת"ח · ולא גזרינן ויש ליתן מעם דבעלמא כיון ותיבת התם נמחקן: לג) הוא דתתיקום שנתן: לד) טיטוע מעכבה הכהן:

הגהות הב"ח (א) במשנה בדקה עד שלשים: (ב) שם בתוך זמן זה תנהו לי וכו' ואם היה בעל מום ואמר: (ג) שם (לאחר י"ב חדש) תמ"מ וכ"ב ס"א לאחר שתו: (ד) שם אלא עד שלשים: (ה) גרלה דל"ל זו תרומה שמדמעת התבואה · לשון מורי מגמולין · ובכיכורים קיי"ל דמביא וקורא וכו': (ו) שם בתוך זמן זה תנהו לי וכו' ואם היה בעל מום ואמר: (ז) שם (לאחר י"ב חדש) תמ"מ וכ"ב ס"א לאחר שתו: (ח) שם אלא משום דלקא אתי לאפרושי מן הפטור על החיוב דאי מחייבינן ליה לאפרושי תרומה אהריתי סבר הך גברא כולי הך תבואה טבל ודאי כאילו לא נתרמה כלל ואי אית ליה טבל אהריתי דודאי מבל אתי לאפרושי עליה מהך תבואה שכבר נתן ממנה והיא כבר נפטרה(דסבר דלאו מיהת קנאא הוא דקנינן ליה לאפרושי תרומה אהריתי אלא משום חיוב בכור)ואתי לאפרושי מן הפטור על החיוב ולהכי לא קנסינן ליה: טובת

מסורת הש"ס

[תניגה יח.]

[נ"מ שם.]

מוספתא דדמאי פ"ה ע"ב

ל"ל מתנות

[משלהן כ"ל כתוספתא ע"ב]

רבינו גרשום

דעולה · כיון ד ל א: לכפרה אתיא דדורון בעלמא היא משהי לה: אי דלמא · כיון דסבפרא אעשה דאמרינן דבאה על עשה ועל לא תעשה שניתק (על) לעשה: דבבעל מום אפילו תולש

שרי · ולא בתם: והאנן נשר תנן · בבעל מום ולא הולש: תנא נשר להודיעך כחן דרבנן דאפילו נשר דמסילא אסרי אבל לעולם ה"ה לעקביא דתולש נמי מתיר: תנא תולש להודיעך כחן דעקביא בשחיטה: כל שעיקרו של שער · תולש והפוך העיקר כלפי ראשו · וראשו אצל העור נראה שמחיים נתלש: שאינו מתמעך עם הגיזה כלומר שאינו מחובר שוכב בשוה עם שאר הגיזה אלא נתלש ויוצא כמעם חוץ משאר הגיזה: קסבר · האי נמי שעיקרו הפוך כלפי ראשו ואינו יוצא חוץ משאר הגיזה אינו נראה עם הגיזה · קסבר ריש לקיש שעיקרו הפוך הוי ודאי אינו נראה עם הגיזה יותר מסה שאינו מתמעך דהכי אורחא דגיזה לפי שאי אפשר לגיזה בלא נימין המדולדלות: **הדרן עלך הלוקח**

ישראל חייבין ליטפל בבכור · כלומר עד כמה ישראל חייב לגדל את הבכור קודם שיתנו לכהן: בדקה ל' יום ובגסה נ' יום · כדמפרש בגמ': אמר לו הכהן בתוך זה הזמן תנהו לי הרי זה לא יתן:

כבוהן יש בהן טובת הנאה ומעכב ולא מכליו סס"ד ומס"ד טובת הנאה דבר מועט סס"ד ומס"ד ולא היה כהן ובמתניתא ס"ד ומס"ד ס"ג ותנא ס"ד ומ"מ ומ"ד ולא אמר כו' בכורות סס"ד ומס"ד לך ל"ק

הגהות הב"ח
(א) גמ' למיטעי בהון סבר מיתתל קדושייהו: (ב) רש"י ד"ה ס"ג וכו' וס"ק הא כמוהו: (ג) ר"ה מיתתל וכו' אי אמו אלא דהייבו:

תוספתא דמאי

[ומ' בכ"מ פי"ג דין יא מהלכות תרומות שמי עסקאות ופירושיהן]:

[ניליה מ. ע"ש]

[נדה לב.]

[כתוס' תוליון קד. ד"ה אלא וכו' וכן בהרא"ש פ' כל הבשר סי' ד' נרסו אמר רבינא אלא וכו' מיהו בשאלתות פ' תמור איתא הלכך]

רבינו גרשום

טובת הנאה. שיכול ליתנה לכהן שירצה ולקבל בה דבר מועט כדקאמר כיצד ישראל רבו': אם כהן לכהן. כלומר אם היה כהן אותו שנתן לו חלא כדי לזכות בה (ל) הכהן אשר הנראה כמו לאותו כהן מוכרח באותו הסלע הרי כבהן המסייע בבית הגרנות: ותנא קמא דקאמר: אין נותן להן תרומה ומעשר בשכרן ואם עשו כן חילל מאי טעמא לא אמר במתנות נמי: להבי קאמר וה"ק משום דהאי דקאמר ובקשו חכמים לקיצר כו' הרי הנא אחריתי: אמר לך. דכיון דלא מיתחלא שלעולם אין פריון לתרומה להוציאה לחולין לא אתי לסמעא בה דאע"ג דאמרינן הכא חילול לא אתי כהן לזלזולי בהו למיכל בטומאה. אבל הני מתנות כיון דקדושת דמים נינהו הילול אתי אמינא

[אא] מיי' פ"ב מהלכות בכורים הלכה יב:

ז ב מיי' פי"ג מהלכות תרומות הלכה יא:

ח ג מיי' פי"ז מהלכות תרומות הלכה ח:

ט ד מיי' שם פי"ב הל' ל עוש"ע יד' סימן שכב סעיף ה ועוש"ע או"ח סימן תנו סעיף ב כהכ"מ:

י ה מיי' פ"ט מהלכות בכורים הל' י עוש"ע שם:

ולאכול לה ל"ק

מלה ל"ק

ו א מיי' פ"ב מהלכות תרומות הלכה כ [וע' בעוד י"ד סימן שלא שמחמה על הרמב"ם וב"י מייסמן]:

[אא] מיי' פ"ט מהלכות בכורים הלכה יב:

ז ב מיי' פי"ג מהלכות תרומות הלכה יא:

ח ג מיי' פי"ז מהלכות תרומות הלכה ח:

ט ד מיי' שם פי"ב הל' ל עוש"ע יד' סימן שכב סעיף ה ועוש"ע או"ח סימן תנו סעיף ב כהכ"מ:

י ה מיי' פ"ט מהלכות בכורים הל' י עוש"ע שם:

ולאכול לה ל"ק

ל"ל דמשמע הא תרומה מו"ל דישראל מדמעת ולאיכה עולה כו' ל"ק וע"ש בתוס' ד"ה ותרומה אינה מדמעת

שיטה מקובצת

(ל) ישראל. עיין בתוס' לקמן (דף נג ע"ב): ב) אאור יש בקצת ספרים כתו' (אגא)-שב"א אומר אף בתחנות כהונה כן כיצד ישראל שהפריש ר' זוז למתנות כהונה ומצאו ישראל אחר ואמר לו הילך סלע ותנם לבן בתי כהן מותר ואם כהן לכהן אסור ותנא וכו' ורש"י ל"ג להנ:] סבר תיתחל קדושייהו: ד) דתרומה ומכאן ואילך רמי חדא: ה) קצה לה חלה: ו) קמא ותנא דאמר בכולן: ז) למיטעי בהו וסבר: ח) דיהיב לה אבי אמו סלע דהיינו ע) לארץ מרבנן היא: ט) לאכול הכל זר: יא) לארץ הס"ד ומה"ד היה רמי תרי דחולין והד' תרומה לבטלה ברוב והוה שקל חד נטל דחלתא ושביק תרתי ומכאן ואילך רמי חדא לגו תרתי לבטלה והוה שקיל חדא והוי להו תרי כדמעיקרא לבטלה אחרינא: יב) מוטאה יוצאה מגופו: יג) גדול הוא ואינא עצמה פטאה בגדה שהטיטאה יצאה מגופה ל"א כו' והשאר נמחק: יד) הבי אחדר מפריש חלה אחריתי וג"ל דאין קורא לה שם דלית לה תורת חלה: טו) מצות הס"ד הס"ד: טו) ובהמאי ובלוקח: יז) אוכלין צלי ובחרדל ובכל מתנות כהונה כתיב: יח) ישראל דאסורה לזר: יט) מדרשא ודייק התם: כ) כהן כדאמרינן רבה ואביי סדבית:

כ"ל דמשמע הא תרומה מו"ל דישראל מדמעת ולאיכה עולה כו' ל"ק וע"ש בתוס' ד"ה ותרומה אינה מדמעת

ע"ל דמשמע הא תרומה מו"ל דישראל מדמעת ולאיכה עולה כו' ל"ק וע"ש בתוס' ד"ה ותרומה אינה מדמעת

*טובת הנאה. דבר מועט ואם היה כהן עוקן סלע כדי שיתנו לכהן אחר קרובו אסור כיון דלדידיה חזיא הוי גלגה ככהן המסייע: מ"ג ותנא מ"מ לא אמר מתנות כהונה. ולא גרס ותנא ו) קמא (ג) בכולן ים בהן טובת הנאה ומפרש כגון ישראל שהפרים מתנותיו ורוצה שהיו לו בכורות: אמר לך מרומה. דהיינו טעמא דסבירא טובת הנאה דידה דקדושת הגוף היא דכולי עלמא ידעי דלא נפקא לחולין ולא אתי כהן לזלזולי בהו אלא אמו הסלע בגיעה למיטעי ולמנהג בה עניין חול ולמימר איתתלא לה בהאי סלע דיהב ליה ישראל למילגיהו בלוי ובתרדל כי היכי דעביד כהן הילכך אתי האי כהן למיטעי ז) בהון וסבר כיון דבני קנין נינהו: מיתחל קדושייהו אלרבעה וזוז. דיהיב ח) אבי אמו (ג) דהייבו ד' זוזי ואתי למינהג בהו מנהג דחולין שלא יאכלם בלוי ובתרדל כדיהם המפורש בפרק הזרוע והלחיים והקיבה (חולין דף קלב): ומשום הכי לא תניהו והאי דנקט ובכולן הכי קאמר ובכולן התרומות והמעשרות יש בהן טובת הנאה: תרומה טולה לארץ. ט) דרבנן היא ויכול ליתנם לכהן המסייע: לזמעיה. כהן: בעיה כרוב. לאוכלה לזר ולא בעינן אחד ומאה ולאחר שעירבה ברוב חולין יכול לאכול ז) זר לו כהן בימי טומאתה לאחר שבישלה: רבה. כהן היה המדבית עלי קאתי: ממרא דתרומה. דמולה לארץ: אוכל ואולך. הטבל ויעיר כדי תרומה ויפרישנה כאחרונה: טומאה יב) יוצאה מגופו. כגון זב וזבה ונדה ובעל קרי לאכל לטמא מת שרית: בגיעה ליה לכהן. ואע"ג שמטמאה לא איכפת לן לאיש מוהר עליה לשומרה שלא יטמאנה: הילך. דבגיעה אינו מוזהר דהקולה לה חלה ואכיל לה: כהן קטן. ולא גדול יג) מפני שהטומאה יולדת עליו מגופו ואם טבל לקריו הרי הוא כקטן ל"ל לכהי נקט כהן קטן ולא אמרינן גדול יכול לאוכלה שלא ליתה קרי ולא יצאה טומאה מגופו ובשאלתות דרב אחאי) מפרש לאחר שמטבלה ולא גם בא"ל כהי יד): בריש מסא. פורגו"ן דכמה דאפשר לאיתהדורי מזהרינן מלגיגא כדמשמע לעיל דלא כה) אכיל לה לרבה כרוב אלא בימי טומאתו ובריש בה מאחר שקרתה לה סס: כהן גדול. כהן שהגיע לכלל מלות: טו) נלאפנוייי ע"ק בנות כותים (גלה דף לב.) שהטבילה קודם לאמה לסוכה שמן של תרומה ונראה לר"י מתוך כך דאין לאכלה זו שיעור ולפי שדבר מועט הוא ואע"ג דלא מזכיר לה אלא גבי שריפה מ"מ משמע דהשיא נמי דעתיה לקנות דבר מועט כז) וגם אותה שנשרפת הוצרך לזכיר בריש מסא לפי שבה מצליחה בתוכי אכל תרומה שלשם שהיתה מן המחבואה לא היתה ראויה כל כך לינתן לכהן קטן אפילו לא היה לה שיעור שקטן היה מאכילה מלינגא בה מאחר שקרתה עליה שם מיזהר וקשיא לפירושו דהא בנגיעה אמרו דלית לן בה ולגמרי שרי ליגע אלא נקט ריש מסא לפי שדרך להקפ בו בחלים ועליה כמו שפי' בקונטרס מסא פורג"ן בלע"ז ויכול להכניס יפה החלה בתוכו בתוך האור ונראה דמסא היינו מרדא שרודין בו אלא הפה כדמשמע בתענית (דף כה.) דקאמר לה שיבבתה לייתי מסא דקא חכיכא ריפתא וקאמרינן התם ג) אם היא להבית מרדא ככנכה (ל) אבל מהאחרת יכול לחיות פורגו"ן כמו שפי' הקונטרס בס"ק דחגיגה (דף ד:) גבי (ב) [מריס] מגדלא לדקדקי שקלתיה למתחרא וקא מהדרא תטורא שהיתה לוחזת האוד של תנור שקורין ג) מכבדת אם התנור ולפי שיש דבריס שאין מתחייבין בחלה מפריש לעולם של אור וחלה שהיה דידהו כחלה אחרת שלא לאוכלה אפילו כהן טהור גמור מחמת שהיא טומאה ולכך קרובין לל"ש ומתחזיא חלה דידהו כחלה אחרת שלא לאוכלה אפילו כהן טהור גמור מחמת שהיא טומאה ולכך כחלת ה) אחרת טומאה ולא גזרו עליו שום איסור מחמת טומאה עלמה ולכך התירוה גם לכהן ז) טומאה יוצאה מגופו וגם התירו לבטל ברוב והשיה לוכל כהן גדול אפילו זב דלא מפליג הכא כלל דתנ"ג דבחלה שניה דהתם תנן (נגם יח סס) ואסורה לזרע ולזרות ולגדות ולגלות ויו) ואין ללמוד (ח) דהא דהכא לאוסרה לזרים ולזרות שהיא בבבל רחוק מא"י וגם אינה (מ) טעונה להפרים אלא היכא דליכא כהן ממקומות הקרובים הקבועים להפרים שני חלות לעולם ויש פירוסים שמוגה בהם ויסך חלה אחרייתי דהכא אין קורא עליה שם חלה דלית ליה תורת חלה ומסתברא דאינה אבאיי סדבית

מדמעת

ט) ל"ה ד"ל כדי לזרות בה לכהן אחר לאכול הסלע וכו'. כ) נראה ד"ל ורב הונא נמי היה עושה כן: דמי תרי נטלא דחולין ותרא דמי: כ) התרומה שייר מבריו מעם כדי שיתקיים: כב) והולך המבל וישייר כדי תרומה באחרונה ויפרישנה: כג) אחר שטבל ותחר: כד) פובלין כתנים לתרומה: כה) דלא מבטל לה תיבת אביל נמחק: כו) ל"שנא דשקלה לה ברישא מיסא דלא מדבר מיסא אלא גבי התיא דשדי ליה בתורא מ"מ תיבות מוכיר לה שריפה נמחק: כז) מנעם הוא וגם: כח) דאיפשר לאיתהדורי מליגא: כט) הבינה דקא ס"ד שיבבתא וכו' דקאמרה: ל) התם תנא אף: לא) נבנכה וכן פי' בערוך אבל: לב) נבי מרים מגדלא כו' וקא מחזיא תגורא שהיתה בו: לג) שקורין פורגון ומכבדה: לד) ורוכשנין דפרק כל: לה) תיבות והדר מפרשא נמחק: לו) ולא דמי לתנור מקומות: לז) כאן היה רחוק מא"י: לח) לכהן קטן כיון דאין מומאה יוצא מגופו: לט) ללמוד דף דהכא: מ) אינה קבועה מעונה להפרים כו' כהן קטן ממקומות:

מ) נראה ד"ל כדי לזרות בה לכהן אחר לאכול הסלע וכו'. כ) נראה ד"ל ורב הונא נמי היה עושה כן: דמי תרי נטלא דחולין ותרא וכו'.

מקומות לריך לחלק בדבריס כי ההיא דפסחים בריס מקום שנהגו (דף לא.) גבי נהגו דמפרשו "חלתא מאלרוזא דאמרינן דלי רובא לאו אורו אכלי ניכלה זר בתנפייהו דלמא אתו לאפרושי מן הפקור על אחוזה ובדמאי יז) אלוקח מן עובד כוכבים למ"ד יש קנין חייבו חכמים ולא חשו לכך: ואתי למינהג בהו מנהג דחולין. ובעינן (זבחים דף לח.) למשחה ולגדולה כדרך שהמלכים אוכלין יח) בלוי ובתרדל וכבל מתנות כתיב למשחה אפילו בזרוע ולחייים וקיבה כדמשמע הכא וגבי תרומה לא מלינו שילריך בשום אכילה בגדולה דשמא לא שייך גדולה אלא בכבר: תרומת חולה לארץ בעלה ברוב. להתירה לכהן עמא קאמר דקאמר רבה מבטל לה ברוב (ואפילו) בימי טומאתו ולא כמו שפירש הקונטרס לאוכלה זר ולא בעיא אחד ומאה דבהדיא מוכח במתנות בפרק רבי ישמעאל (דף סז.) יח) לאסורות לזר גבי חלת עובד כוכבים בתרן ותרומתו בחולה לארן מודיעין אותו שהוא פטור אלו אלכלת לזרים ותרומתו אינה מדמעת יט) דדייק התם הא דישראל מדמעת אמנע דאינה עולה כו' ל"ק וע"ש בתוס' ד"ה ותרומה אינה מדמעת

[כתוס' תוליון קד. ד"ה אלא וכו' וכן בהרא"ש פ' כל הבשר סי' ד' נרסו אמר רבינא אלא וכו' מיהו בשאלתות פ' תמור איתא הלכך]

כ) התרומה שייר מבריו מעם כדי שיתקיים: כב) והולך המבל וישייר כדי תרומה באחרונה ויפרישנה: כג) אחר שטבל ותחר: כד) פובלין כתנים לתרומה: כה) דלא מבטל לה תיבת אביל נמחק: כו) ל"שנא דשקלה לה ברישא מיסא דלא מדבר מיסא אלא גבי התיא דשדי ליה בתורא מ"מ תיבות מוכיר לה שריפה נמחק: כז) מנעם הוא וגם: כח) דאיפשר לאיתהדורי מליגא: כט) הבינה דקא ס"ד שיבבתא וכו' דקאמרה: ל) התם תנא אף: לא) נבנכה וכן פי' בערוך אבל: לב) נבי מרים מגדלא כו' וקא מחזיא תגורא שהיתה בו: לג) שקורין פורגון ומכבדה: לד) ורוכשנין דפרק כל: לה) תיבות והדר מפרשא נמחק: לו) ולא דמי לתנור מקומות: לז) כאן היה רחוק מא"י: לח) לכהן קטן כיון דאין מומאה יוצא מגופו: לט) ללמוד דף דהכא: מ) אינה קבועה מעונה להפרים כו' כהן קטן ממקומות:

מ) ל"ה ד"ל כדי לזרות בה לאור אור אין לה שיעור ושל כהן יש לה שיעור ואותה אור היא תרומה מן התורה ובהכי שדינן לה לאור דלא מצינא למיתבה לכהן לפי שהוצה לארץ בחזקת טמא וכבית הפרס דמיא ולהכי יהבינן לה לאור ודהיא דיהבינן לכהן כי היכי דלא תישתכח תורת חלה מישראל והכי סתמבר דרך תרומה בתרומה של אור עסקינן דאי תרומה של כהן למאי אצטריך ליה לפיתבה לכהן קטן אפילו כהן טמא מצי אכיל לה דהכי נרסינן בתוספת חלה בפרק האחרון בשתי נשים ששאו שני קבין. רבן גמליאל אומר שלש ארצות לחלה כו' ובסוף יום אוכלה. רבי יוסי אומר אינו צריך מבילה. פ"ה: ברישא מסא. ראשית חעיסה: וכו'

מדמעת

מדמעת י) דאע"ג דתרומת חולה לאחר מדמעת כדתניא במנחות כפ' רבי ישמעאל (דף*) ושמא אפילו אפשר במקומות הטמוייס במשנה איכא מדמעת וגרלה לרבי דבין הכא ובין התם אף במקום שהתמירו להפרים חלה אינה לא התמירו להפרים שתי תרומות דהא לא מגריך במשנה להפרים שתים אלא בחלות יש ליתן טעם שבחלה יש יותר לחוש שלא תשתכח משום דשייכא בכל אדם המגלגל עסקו לאכל תרומה אין רגילין בה אלא בעלי קרקעות וממרחי תחומות: **וכי** הזאה יש לנו: ולא היה נראה יא) לומר שכשנטמאין במת היו הולכין ומזין באהלן ומחזירים ואוכלים בתרומה דמשום טומאת חולה לאחר לא חשו בחלת חולה לאחר אבל בכל יב) הטומאות דאוריייתא אסור כל זמן שלא נבל כיון יג) דמן התורה *אפילו לחולין כי אין סברא שתקנו חלת כהן בחולה לאחר שאין יכול לאוכלה אלא אם כן ילך ויזה באהלן ומטומאת המת אי אפשר להזהר דאע"ג דאריכין ליזהר מחמת כהונתם מכ"מ מטומאת חרב שהיא כחלל אפילו על ידי אהל כדמוכח במזיר בפ' כהן גדול (דף נג:) שמתאהל על חרב כמתאהל על המת ובריש אהלות מוכח שהשפוד נעשה כחלל ע"י אהל המת מאותם לא היו יכולים ליזהר וגם אין אריכין יד) לפרוש כמתמ כדתניא בריש תוספתא דאהלות כל טומאת המת שאין המזיר מגלח עליה אין כהן מוזהר עליה ולהכי מסתברא שבלא הזאה וטבילה היו אוכלין אותה ואריך לפרש מתוך הלכה זו דהא דתנן במסכת חלה (פ"ד מ"ח) מן הנהר *עד אתמון ולפנים שתי חלות אחת לאור ואחת לכהן כו' וטבול יום אוכלה ר' יוסי אומר א"ל טבילה ואסורה טו) *לזרים כו' בטבול יום דבעל קרי מיירי ומרי בלא הערב שמש אע"פ שטומאתה יוצאה עליו מגופו דאי בטומאת מת וכי הזאה יש לנו טז) ור' יוסי אומר אפילו בעל קרי א"ל טבילה תדע מדקתני סיפא ואסורה לזרים ולזרות ולא תאיב בעל קרי והאיא דסיפא לא אריכא אלא לר' יוסי דקאמר בירושלמי לרבי יוסי אריכא אע"פ שכתוב בה לר' יהודה דומה טעות סופר ולר' יוסי גרסינן ולגב גרגא אפרש תחלה המשנה (שם) דתנן שלש תרומות נחלה מא"י עד שיב חלה אחת מצוה לאור ואחת לכהן כמו שיעור ושל כהן אין לה שיעור יז) שמקום טומאתה הוא ואין יכולין לשמור עצמן ופירותיהם בטהרה מחמת שסמוך הוא לאחר הטמים וחלותיהן טעונות שריפה ולכך מפרישין שתי חלות אחת לאור שהיא חלה טמאה דאוריייתא שפירותיהן גדילין בא"י ואחת לכהן שלא תשתכח תורת חלה ושל אור יש לה שיעור כדמפרש בירושלמי מפני שהוא מדברי תורה ושל כהן אין לה שיעור מפני שהוא מדברי סופרים והדר קתני *ומן יח) אתמון ולפנים שתי חלות אחת לאור ואחת לכהן של אור אין לה שיעור ושל כהן יש לה שיעור ומפרש בירושלמי יט) ושל אור אין לה שיעור מפני שהיא נשרפת ושתיהן מדברי סופרים והדר קתני עלה ר' שמעון אומר אין מלטרפין ר"ל שמעון אומר אין מלטרפין לטמא ומלטרפין לטהר כ) בירושלמי דשל אור אין כו' נשרפת ושל כהן יש לה שיעור מפני שהיא נאכלת ושתיהן כ) ב'אה בפרק השוכר את הפועלים שמביא כא) בערלה וכלאי הכרם: כב) אין לנו לומר: כג) אותה של מעילה ששנויה שם כך בקוצר בפרק קדשי: כד) של מעילה בצירוף: כה) מיירי בצירוף לנתינת: כו) תיבת עם נמחק: כז) כהן כו' וחשיב: כח) איכא כהן חבר שהוא עשיר ואינו רוצה לקבל ואפילו רוצה לקבל כיון שאינו צריך: כט) יום דבעל קרי ולא בעי הערב: ל) נראה לר"י דה"ה: לא) משנה דהא מאן דסתמיר בה לאוסרה בטמא מת ומטא שרץ קודם טבילה שרי כו'. פ"א לאסרה בטומאת שרץ קודם טבילה שרי לטמא שרץ אחר טבילה: לב) להפרש חלה שנויה: לג) בשנה בפרק איזהו נשך דרשינן שכירות: לד) דקא וגבי מעשר דכתיב כו' לקמן בפ' בתרא שאין: לה) להודייהו בלא שנה: לו) בפופו דאין בכור נפסל: לז) ליה כדאחריים דהתם: לח) בשנה פ"א להאי דרבי הילכך מסתבר דהני הא דהכא נמי: לט) ומפרש התם דפליגי בהימנו כו'

[סה. ומס ד"ה ותרומתו]

יא) א מיי' פ"ח מהלכות בכורות הלכה ח עוש"ע י"ד סימן שו סעיף ז:

יב) ב מיי' פ"ז מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ו:

לריכה טבילה אפילו ל"ק

ומאד אמנה ל"ק

לזרים ל"ק

אמנה ל"ק

מן הנהר ועד אמנה ל"ק

דבעל קרי ולא בעי ל"ק

וכי הזאה יש לנו. בזמן דכיון דאין עכשיו הזאה ז) בזמן הזה הערב שמש נמי לא בעי: לא ליתוה ליה לסבא. בתמיה וכי לא נתוש לכבוד רב עמרם שאינו בכאן ואין טוב להורות שוס הוראה עד שיבא: טובל ואוכל. ואין צריך הערב שמש: ולית הלכתא כוותיה. הש"ס תורה אור קמהדר ליה: **דלשנה דידיה מינין.** דאם עולד הבכור בניסן רשאי לקיימו עד ניסן אחר ולא אמרינן מתפרי שאלמה שנת מנין עולם שלמה נמי שנת הבכור: **זו שנה של בכור.** כלומר דכי אזלת אחר שנת הבכור היא נכנסת בחברתה דכי הוי לבכור שנה אחת נכנסה שניה למנין עולם מתפרי: **יום אחד בשנה זו.** דכי שותפו ביום אחרון לשנתו יכול לאוכלו אותו היום ויום המחרת שהוא מתנה שניה דהיינו שני ימים: **ולדבי** ח) **רב מנא לטו.** דלשנה דידיה מינן: **מקדשים.** מתאר קדשים הבאים בני שנה דכתיב בהו בבש בן שנתו: ט) **ובשרם יהיה לך כמנה התנופה.** בבכור מיקמתני בסדר ויקרא-קרא: תורה אינה נאכלת אלא ליום ולילה והמוקדם ממנה דהייטו חזה ושוק כיולא בה הוא: ואידך

הגהות הב"ח

(ח) גמ' ולדבי רב מנא לטו:

תמורה כא: ע"ש

[פרכין יח: נדה מו:]

ויקרא יב

זבחים מו. במדבר יח

גליון הש"ס

גמ' דבי רב חנא. ע' שבת מג ע"ב תוס' ד"ה דר"ע.

וכי זוזאה יש לנו לטבא אדהכי אתא רב עמרם אמר להו הכי אמר רב טמא מת טובל ואוכל בתרומת חוצה לארץ ולית הלכתא כוותיה ט) דאמר מר זוטרא משמיה דרב ששת טמא שרץ טובל ואוכל בתרומת חוצה לארץ ולית הלכתא כוותיה: כ) בכור נאכל שנה בשנה כו': מדקאמר נולד בו מום בתוך שנתו למימרא *דלשנה דידיה מינין מנא הני מילי דאמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא °לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה איזוהי שנה °שנכנסת בחברתה הוי אומר שנה של בכור °דבי לרב תנא שנה בשנה *יום אחד בשנה זו ויום אחד בשנה זו יליפר על הבכור שנאכל לשני ימים ולילה אחד (ט) כדבי רב מנא להו ילפי מקדשים וקדשים גופייהו מנלן אמר *רב אחא בר יעקב אמר קרא °כבש ו) בן שנתו שנתו שלו ולא שנה של מנין עולם ורב נאכל לשני ימים ולילה אחד מנא ליה *נפקא ליה °מוב שרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין הקישו הכתוב לחזה ושוק של שלמים מה להלן שני ימים ולילה אחד אף כאן שני ימים ולילה אחד ואידך

הגהות צ"ב [ה] דלשון [ו] הכא בשנה [ז] בלא [ח] לאין

ט) לאמנה ב) [וע"ע תוס' מולין קד. ד"ה תלת] ג) שייך לדף כח ע"א ד) ל"ל התם דפליגי בהימנו כו'

שם כהן שיתנו לו: ראשון לקיימו כל י"ב חדש. עד שישלים שנתו שמא יבא כהן רשלנו: האי ראשון דקאמר חייב הוא: לאחר שנתו. אם נולד בו מום אינו ראשון. אינו חייב לקיימו אלא ל' יום שתם השובין שנה כדאמרינן בגמ': אלמא דנאכל נמי בשנה אחרת דכתיב שנה בשנה. ואם לא בא כהן עד ל' יום שתחטו ישראל ושולחו ותוליהו עד שיבא כהן ויקחנו ט) ואם יסריח יקברנו: אי זו היא שנה שנכנסת בחברתה דו"א זו של בכור. שאם נולד בניסן או באייר אין אומרין לכשיבא השרי שהוא השנה **בשנה דנקים יום משנה** ע

שיטה מקובצת

ט) כוותיה הבכור נאכל: ג) שנכנס בחברתה: ד) דבי רבי חנא: ה) אחד ולדבי רבי מנא להו: ו) כבש אחד בן: ז) חיבות בזמן הזה נמחק: ח) ולדבי רבי: ט) מה"ד הלבם תקסיר ובשרם: י) מתיבת דאע"ג עד תיבת ונראה לרבי מוקף בשני חצאי לבנה כי לפ"ד ראוי למחקו: יא) נראה לו לומר: יב) בכל טומאות דאורייתא: יג) כיון שהוא טמא מן התורה: יד) לפ"רשי מפני כמו ממת כדתניא:טו)אסורה לזרים כו': טז) לנו ולר' יוסי אפילו ב"ק: יז)שיעור פ"רוש שמקום: יח)ומן הנהר עד אמנון: יט) בירושלמי דשל אור אין כו' נשרפת ושל כהן יש לה שיעור מפני שהיא נאכלת ושתיהן: כ) ב'אה בפרק השוכר את הפועלים שמביא כא) בערלה וכלאי הכרם: כב) אין לנו לומר: כג) אותה של מעילה ששנויה שם כך בקוצר בפרק קדשי: כד) של מעילה בצירוף: כה) מיירי בצירוף לנתינת: כו) תיבת עם נמחק: כז) כהן כו' וחשיב: כח) איכא כהן חבר שהוא עשיר ואינו רוצה לקבל ואפילו רוצה לקבל כיון שאינו צריך: כט) יום דבעל קרי ולא בעי הערב: ל) נראה לר"י דה"ה: לא) משנה דהא מאן דסתמיר בה לאוסרה בטמא מת ומטא שרץ קודם טבילה שרי כו'. פ"א לאסרה בטומאת שרץ קודם טבילה שרי לטמא שרץ אחר טבילה: לב) להפרש חלה שנויה: לג) בשנה בפרק איזהו נשך דרשינן שכירות: לד) דקא וגבי מעשר דכתיב כו' לקמן בפ' בתרא שאין: לה) להודייהו בלא שנה: לו) בפופו דאין בכור נפסל: לז) ליה כדאחריים דהתם: לח) בשנה פ"א להאי דרבי הילכך מסתבר דהני הא דהכא נמי: לט) ומפרש התם דפליגי בהימנו כו'

רבינו גרשום

וכי הזאה יש לנו. בזמן הזה שהיא צריך להתפתן שלישי ושביעי. ולית הלכתא כוותיה. דלעולם אמנא מת אינו אוכל בתרומה דאורייתא וכל הני באותה של אור קתני וכן בטמא שרץ בתרומת הארץ קתני: נאכל שנה בשנה להכן כל שנתו של בכור כדמפרש בגמרא בין תם בין בעל מום בזמן בהמ"ק שנאמר לפני ה' הנו': נולד בו מום בתוך שנתו. ואין כהן רשלנו: האי ראשון חייב הוא אלא ל' יום שתם אינו ראשון. אם נולד בו מום אינו חייב לקיימו אלא ל' יום שתם השובין שנה כדאמרינן בגמ': אלמא דנאכל נמי בשנה אחרת דכתיב שנה בשנה. ואם לא בא כהן עד ל' יום שתחטו ישראל ושולחו ותוליהו עד שיבא כהן ויקחנו ט) ואם יסריח יקברנו: אי זו היא שנה שנכנסת בחברתה דו"א זו של בכור. שאם נולד בניסן או באייר אין אומרין לכשיבא השרי שהוא השנה **בשנה דנקים יום משנה** ע

נותנין לו י"ב חדש מיום שנולד והיינו נכנסת בחברתה אע"ג דשנתו נכנסת בשנה שניה למנין עולם אולינן בתר שנתו דבל י"ב חדש הוי כאן שנה: להכי כתיב שנה ט) דכי דנינו אלו צריך ביאור דלמה לא יאכלו הנעלמה קודם שיסריח דהא בכור בע"מ מותר לזרים ע"ש.

כבר עיברה שנתו אלא

ואידך. דמפיק מובכרים יהיה לך וגו' ההוא ולאי בחזה ושוק דתודה מיקחנני אלא שני ימים כפקא ליה מיהיה לך דמסמע דהיה לאחרים לבר מזו: **שלא מצינו בכל התורה כולה.** שיתנו לכהן אלא מרבויא דהאי יג) יהיה לך נפקא: **ואידך.** דמפיק מיהיה לך שני ימים ולילה אחת בכור בעל מום שנותן לכהן מובכרים יהיה לך נפקא לשון רבים משמע אחד סם ואחד בעל מום: **ואידך.** ובכרים לא משמע אלא תמימים והא דנקט לשון רבים לחכבורות דכולהו ישראל קאי: **ולאחר שנתן נמי שלשים יום.** אף על גב (ג) דמוס בתוך שנתו טולד מובחת: **כל י"ב חדש.** עד שיהו לו שנים עשר חדש משנולד יד): **היכא דנולד בו מום.** לאחר שנתו דשאי לקיימו שלשים יום משנולד המום ולאחר שנתו דמתני' ה"ק ואם לאחר שנתו טולד המום יקיימנו שלשים יום: **בזמן הזה.** שאין הם רואין לכלום: **עד שלא נראה לחרלותו לחכם.** שלא נפל בו מום (ג) אחר שנתו: **אינו רשאי לקיימו אפילו יום אחד.** וקס"ד אטולד בו מום בתוך שנתו אלא אבל מפני השבת אבידה לבעלים דהיינו כהן דמסח אם ביד ישראל הוי אלא בכור לא משכח כהן למיתבי ליה ולא שתינו ליה יכריח הבכר אמרו דשאי לקיימו ל' יום ואי לא נשכח כהן שוחטו ומולטו עד שימלא כהן אלמא ל' יום דקאמר אטולד מום בתוך שנתו קאי: (ד) **עדיין מיבעי.** דבריתא גופה איכא לספוקא דאיכא למימר הא דקתני לאחר שנתו אין רשאי לקיימו כו' הכי קאמר טולד בו לאחר שנתו אין רשאי לקיימו כו' ועלה קאי אבל מפני השבת אבידה כו': **או דלמא קודם שנתו.** כלומר אם טולד מום קודם שנתו ממי קאמר דלאחר שנתו שלשים יום: **משלימין לו מ"ו אחר שנתו.** אלמא ל' יום דקתני מתני' אטולד בו מום לאחר שנתו קאי דאי טולד המום בתוך שנתו אפילו יום אחד ליכא למימר דיכיב ליה לאחר שנתו שלשים יום דלית ליה אלא השלמה כדקתני בבריתא ומסיעין מיכה דאי בתוך שנתו טולד המום חדש או מו) חדשים רשאי לקיימו עד שנתו דהא כתיב שנה ואי לאחר שנה טולד מום אי קבוד לסיום שנתו יהכיבו ליה שלשים יום משנולד המום: **נותנין לו שלשים יום.** אם טולד מום אחר שנתו: **שנה בשנה.** שני שנים משמע. שלשים יום בשנה תשובין שנה לדברי הכל בפירקא קמא דרשם השנה (דף י.): **השלמה אין מיכבא לא.** מיהכא שלשים יום שלימים לא יהכיבו: **מתני' *וסרלה מומו.** לאחר שחיטה ועמלא קבוד: **גמ' דוקין.** מייל"ח כמו המוטה לדוק שמים (ישעיה מ): **משתנין.** מפני לער מיהה משתנה הטיון ואף על גב דהשתא מיתחזי קבוד אי הוה חזי ליה מחיים הוה מיתחזי עוכר: **שבגוף.** כגון נסדקה אזנו: **מפני המשתנין.** כלומר מפני דוקין שבטיון המשתנין מז) גזירה למומין שבגוף אף על פי שאין משתנין

ע"ל אי

[שבת פג: וש"נ]

הגהות הב"ח

(א) בכבור כ"ל ותיבה לא נמחק: (ב) רש"י ד"ה ולאחר שנתו וכו' אע"ג דמולד המום בתוך שנתו עוכד: (ג) ד"ה עד שלא נראה וכו' כו מום הם"ד ואח"כ מ"ה אחר שנתו אינו רשאי לקיימו אפילו יום אחד אבל מפני השבת אבידה וכו' וקס"ד אטולד: (ד) ד"ה ועדיין וכו' דהכי קאמר טולד בו מום לאחר:

תורה אור

ואידך אי מהתם איכא למימר חזה ושוק של תודה א) ואידך אמר קרא לך יהיה הוסיף לך הכתוב הויה אחרת בבכור ואידך ב) *הא מהתם איכא למימר האי יהיה לך *לימד על בכור בעל מום שנותנו לכהן *שלא מצינו לו בכל התורה כולה ואידך ג) אמר ובשרם אחד תם ד) ואחד בעל מום ואידך ובשרם דהני בכורות דכולהו ישראל קאמר: נולד לו מום בתוך שנתו רשאי לקיימו כל י"ב חדש ה): איבעיא להו היכי קאמר נולד לו ו) בתוך שנתו רשאי לקיימו כל י"ב חדש ולאחר שנתו נמי שלשים ז) או דלמא היכא דנולד בו מום בתוך שנתו רשאי לקיימו כל שנים עשר חדש ותו לא והיכא דנולד ח) לו אחר שנתו אינו רשאי לקיימו אלא שלשים ט) ת"ש דתניא י)בכור בזמן הזה עד שלא נראה להראותו לחכם רשאי לקיימו שתים ושלש שנים ומשנראה להראותו לחכם נולד לו מום בתוך שנתו רשאי לקיימו כל שנים עשר חדש אחר שנתו אינו רשאי לקיימו אפילו יום אחד ואפילו שעה אחת אבל מפני השבת אבידה לבעלים אמרו רשאי לקיימו שלשים יום ועדיין תיבעי לי שלשים יום אחר שנתו או דלמא קודם שנתו ת"ש ינולד לו מום בחמשה עשר יום בתוך שנתו משלימין לו חמשה עשר יום אחר שנתו ש"מ מסייע לרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר נותנין לו שלשים יום משעה שנולד בו מום איכא דאמרי א"ר אלעזר מנין לבכור שנולד בו מום בתוך שנתו שנותנין לו שלשים יום אחר שנתו שנאמר °לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה יא) איזו הן ימים החשובין שנה הוי אומר אלו שלשים יום מיתיבי נולד לו מום בחמשה עשר יום בתוך שנתו משלימין לו חמשה עשר יום אחר שנתו השלמה אין מיהבא לא תיובתא דרבי אלעזר תיובתא: **מתני'** *השוחט (ב) את הבכור ומראה את מומו *ר' יהודה מתיר רבי מאיר אומר *הואיל ונשחט שלא ע"פ מומחה אסור *מי שאינו מומחה ורואה את הבכור ונשחט על פיו הרי זה יקבר יב)וישלם מביתו: **גמ'** *אמר רבה בר בר חנה בדוקין שבעין דכולי עלמא לא פליגי דאסור מפני שהן משתנין לא נחלקו אלא במומין שבגוף דרבי מאיר סבר גזרינן מומין שבגוף אטו דוקין שבעין ורבי יהודה סבר לא גזרינן מומין שבגוף אטו דוקין שבעין תניא נמי הכי השוחט את הבכור ומראה את יג) מומיו ר' יהודה אומר בדוקין שבעין אסור מפני שהן משתנין במומין שבגוף מותר מפני שאין משתנין רבי מאיר אומר אחד זה ואחד זה אסור מפני שהן משתנין מפני שהן משתנין סלקא דעתך מומין שבגוף מי משתנין אלא מפני המשתנין אמר רב נחמן בר יצחק

ע"ב

ע"ל לא כן עיין ע"ק

ע"ח לא לכן וגילסת ע"ק בכל התורה כולה כביולת כזה שיתנו כולה לכהן דתמלת כו'

[וע' תוס' זבחים לז: ד"ה שלא]

יג א מיי' פ"ח מה"מ בכורות הלכה ג:

והוה כו' אלאחר כו' כדמלינו במומר ע"ק

יד ב מיי' פ"ח מהלכות בכורות הל' יח סמג עשין קמה טוש"ע י"ד סימן שו סעיף ט:

טו ג מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעי' ח:

טז ד מיי' פ"ג מהלכות בכורות הל' ד סמג עשין ריח טוש"ע י"ד סי' שי סעיף ח:

יז ה מיי' שם הלכה ו וסמג שם טוש"ע שם סעיף ג:

ע"ל דאומדין אותו הקדש כמה אדם כו' ע"ק וע"ש

מתני' דבריה מו

גמ' ומלה ע"ק

מתני'

שיטה מקובצת

א) תודה מה תודה ליום ולילה אף בבור ליום ולילה כ) על תיבות הא מהתם איכא למימר נדרשם קו למעלה לחורות כי לפ"ד דאוי למחקו: ג) תיבת אמר נמחק: ד) ואחד בעל מום עי' בתוס' לקמן (דף לב ע"ב): ה) דהאי לך יהיה נפקא: יד) מיעוטא המום הם"ד: עו) אי שלשה חדשים: מז) שמשתנין גזרינן לטומין: ח) מריביא ולפ"רושו יכול לומר כן בכל: ט) תיבות שיתנו בולה נמחק: יא) גם הכהן אבל: כ) העיקר פי' דבעשיר עצמו אין משון נסבים ואחר עשר משון נסבים והא דלא מקיומן נבי הא דקאמר לא מצינו בפל המור כן העיקר דהוה מצי לשנויי אחד עשר של מעשר שלמים הוא כדשני אמותר הפסח וכן כל] משטע שרוצה לומר: כב] ואת"ת דהאי תנא

שאם ישחטנו קודם שמא יסריח קודם שיבא כהן: ועדיין תביעי לך ל' יום. הנולד לו מום בתוך שנתו או לאחר שנתו דודאי היכא דנולד לו לאחר שנתו יכול לקיימו עוד ל' אבל אם נולד לו מום קודם אם יוכל לקיימו כל שנתו ושוב ל' משלימין לו חמשה עשר יום אחר שנתו אלמא דנותנין לו ל' אחר מומו ולא ל' אחר שנתו: אבל אם נולד בו מום בתוך שנתו: אבל אם נולד בו מום לאחר שנתו נותנין לו ל' אחר שנתו. ואם נולד בו מום בתחלת שנתו נותנין לו כל שנתו ולא יותר: משעה שנולד בו מום. אם נולד בו מום בסוף שנתו: השלמה אין מיהבא לא. כלומר דלא יהבינן ליה לאחר שנתו כלום: השוחט את הבכור ומראה את מומו. (למיסרא) (כלומר) לאחר ששחטו: ר' יהודה מתיר. הואיל ומראו לחכם: ר' מאיר אומר הואיל ונשחט שלא על פי מומחה. כלומר הואיל ולא הראהו קודם שחיטה אע"פ שמראה לו לאחר שחיטה והוי מום קבוע אפילו הכי קנים רבי מאיר דאסור: בדוקין שבעין. אם מראה אותם לאחר שחיטה דברי הכל אסור. מפני שהן משתנין לאחר מיתה: אלא אימא מפני המשתנין. דוקין שבעין דקנים מומין שבגוף דלא מ"ש אחר שבעין

רבינו גרשום

זו יומם משנה זו היינו ב' ימים מיכן שנאכל לשני ימים: איכא למימר בחזה ושוק של תודה. והיינו נמי שלמים ואינו נאכל אלא ליום ולילה: ורב. הדר כתיב בפיפיה דקרא לך יהיה הוסיף לך הכתוב היות אחרת בבכור. כלומר יום אחד יותר מתודה: שלא מצינו בכל התורה דבכור בעל מום לכהן אלא מהכא: ובשרם. דהני בכורות קאמר ה) אך בכור שבו או בכור עז וגו' תמימים ולא מבעלי מומין: עד שלא נראה להראותו לחכם. כלומר קודם שיפול בו מום ראשי לקיימו ל' או ג' שנים אם אין שם כהן: ומשנראה להראותו. כלומר כשנפל בו מום אבל מפני השב אבידה לבעלים אמרו ראשי לקיימו ל' יום דבין כך ובין כך שמא יבא כהן תיבת והא נמחק: כג) למקום רחוק מקום שהרהם שם: כד) אלא בקנסות: כה) עולמית דסוגיא דשמעתין:

ה) ל' דסוגיא ב) [ע"ל כר"י דאמר ע"מ לאתמוטי סברי מעמא דאי איכא פסדי דלא איתמוטי כמתניתן עליהו ולר"מ קנסינן כו' ל"ק ואי' בתמר"י] ג) [וע"ש תוס' יבמות לז. ד"ה מי וכ"ק ב: ד"ה ותכמים וכ"מ עכ. ד"ה קונסין וכ"ב לד: ד"ה ותכ"ל וזבחים קד. ד"ה לחד ר"ש]

ו) גי' רבינו כאן כמו בזבחים דף נז. ובשרם דהני בכורות קאמר ואי' תוס' כאן ד"ה ואידך.